

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Enhed/Kontor: Fødevarestyrelsen
Sagsnr. Dep: 24198
Den 19. marts 2014
FVM 258

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag om godkendelse eller afvisning af ernærings- og sundhedsanprisninger i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (komitésag - standardmandat)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen fremsætter løbende forslag til godkendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer i henhold til i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer. Kommissionen fremlægger således hvert år et forholdsvis stort antal sager af samme karakter. Samtidig har Folketingets Europaudvalg i sin beretning af 5. juli 2013, der trådte i kraft den 1. september 2013, åbnet for øget brug af standardmandater i komitésager. På den baggrund vurderes det relevant at benytte den tilgang, når Kommissionen fremsætter forslag om godkendelse eller afvisning ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer. Det er regeringens generelle holdning, at anprisninger bør bygge på et solidt videnskabeligt grundlag og dermed ikke udgør en risiko for menneskers sundhed. Anprisninger skal være forståelige og anvendelige for forbrugerne, ligesom de ikke må skabe frygt eller give anledning til vildledning af forbrugeren. Regeringen finder det endvidere væsentligt, at anprisninger ikke er i modstrid med almindeligt anerkendte kostanbefalinger. Ligeledes er det vigtigt, at der fastsættes betingelser for anvendelse af de anprisninger, der godkendes. Dette er med til at sikre, at forbrugerne får de relevante oplysninger og ikke bliver vildledt, samt at der kan føres en effektiv fødevarekontrol.

Baggrund

Kommissionen fremsætter løbende forslag til godkendelse af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer i henhold til i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 (anprisningsforordningen).

Forslag vedrørende godkendelse af nye ernæringsanprisninger eller ændring af allerede vedtagne ernæringsanprisninger fastsættes med hjemmel i anprisningsforordningens artikel 8, stk. 2.

Forslag vedrørende godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger fastsættes med hjemmel i anprisningsforordningens artikel 17, stk. 3 eller artikel 18, stk. 5.

Forslag om ernærings- og sundhedsanprisninger behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3

måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Op til 5 gange årligt sættes forslag til afstemning på møder i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH). Der er primært tale om godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger, hvor der ofte er flere forslag til afstemning på hvert møde, således at der i gennemsnit forelægges 12 – 15 forslag årligt. Alle disse sager forelægges for Folketingets Europaudvalg forud for, at der afgives udtalelse i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH).

Kommissionen fremlægger således hvert år et forholdsvis stort antal sager af samme karakter. Samtidig har Folketingets Europaudvalg i sin beretning af 5. juli 2013, der trådte i kraft den 1. september 2013, åbnet for øget brug af standardmandater i komitésager. På den baggrund vurderes det relevant at benytte den tilgang, når Kommissionen fremsætter forslag om godkendelse eller afvisning ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer.

Nærhedsprincippet

Forslag om godkendelse eller afvisning af anprisninger er gennemførelsesbestemmelser til en allerede vedtaget retsakt, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Forslagene vedrører enten godkendelse af ernæringsanprisninger (anprisningsforordningens artikel 8, stk. 2) eller godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger (anprisningsforordningens artikel 17, stk. 3 eller artikel 18, stk. 5). Der kan ved mærkning og markedsføring af fødevarer kun anvendes de ernærings- og sundhedsanprisninger, der er godkendt, og med hjemmel i anprisningsforordningen kan der løbende vedtages eller afvises nye anprisninger.

Kommissionen fremsætter løbende forslag til godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger i overensstemmelse med anprisningsforordningen.

Godkendelse af ernæringsanprisninger

Ved en ernæringsanprisning forstås enhver anprisning som angiver eller indikerer, at en fødevarer har særlige ernæringsmæssige egenskaber på grund af et indhold af energi, næringsstoffer eller andre stoffer. For eksempel "sukkerfri" eller "lavt indhold af fedt". De tilladte ernæringsanprisninger fremgår af bilaget til anprisningsforordningen. Kommissionen kan fremsætte forslag om ændringer af bilaget efter høring af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA), hvis dette er relevant. Ændring af bilaget vedtages efter forskriftproceduren med kontrol.

Godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger

Ved en sundhedsanprisning forstås enhver anprisning, som fastsætter eller giver indtryk af, at der er en sammenhæng mellem en fødevarer eller en bestanddel af en fødevarer og sundhed. Som eksempler kan nævnes:

- "Protein bidrager til at vedligeholde muskelmasse" (såkaldt "artikel 13-sundhedsanprisning") eller
- "Beta-glucan fra havre har vist sig at reducere kolesterolindholdet i blodet. Et højt kolesteroltal er en risikofaktor i forhold til udvikling af koronar hjertesygdom" (såkaldt "artikel 14-sundhedsanprisning").

Sundhedsanprisninger der specifikt henviser til børns udvikling og sundhed, For eksempel "Vitamin D er nødvendigt for barnets vækst og knogleudvikling" er også omfattet af anprisningsforordningens artikel 14.

Godkendelse af en sundhedsanprisning sker på baggrund af en konkret ansøgning fra en virksomhed. Ansøgningen sendes til den kompetente nationale myndighed, som efter at have kontrolleret ansøgningen sender ansøgningen videre til Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA). Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) skal komme med en videnskabelig udtalelse om, hvorvidt anprisningen er tilstrækkeligt dokumenteret. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) begrundede udtalelse bliver forelagt Kommissionen, medlemsstaterne og ansøger. På baggrund af Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) udtalelse, relevante bestemmelser i fællesskabslovgivningen og andre berettigede faktorer af relevans for den pågældende sag fremsætter Kommissionen forslag om henholdsvis godkendelse eller afvisning af den i ansøgningen omhandlede sundhedsanprisning.

Der er forskellige godkendelsesprocedurer alt efter hvilke sundhedsanprisninger, der er tale om. Følgende forslag vedrørende godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger vil blive behandlet i forskriftprocedure med kontrol:

- 1) Forslag om godkendelse eller afvisning af sundhedsanprisninger, der omhandler en reduceret risiko for sygdom eller henviser til børns udvikling og sundhed (såkaldte "artikel 14-anprisninger").
- 2) Forslag om godkendelse af andre sundhedsanprisninger end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed (såkaldte "artikel 13-anprisninger", hvor godkendte anprisninger optages på "artikel 13 listen", jf. artikel 13, stk. 3). Det drejer sig om sundhedsanprisninger, der beskriver eller henviser til et næringsstofs eller andet stofs betydning for vækst, udvikling og kroppens funktioner, eller psykologiske og adfærdsmæssige funktioner, eller en slankende virkning eller væggtkontrol eller nedsat sultfølelse eller øget mæthedfølelse eller til en reduktion af kostens energiindhold.
- 3) Forslag om afvisning af sundhedsanprisninger, der er ansøgt om at få godkendelse, og hvor Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) vurdering har afvist det videnskabelige grundlag for anprisningen, jf. artikel 13, stk. 5 (afslag på tilføjelse til artikel 13 listen).

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer er direkte gældende i Danmark og de øvrige medlemsstater.

Konsekvenser

Forslagene vurderes ikke at have statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

Vedtagelse af forslagene vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Notatet har været i høring i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg. Der er ikke indkommet nogen bemærkninger.

De konkrete forslag om nye fødevarer vil forsat blive sendt i høring på høringsportalen forud for afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoF-CAH).

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at anprisninger bør bygge på et solidt videnskabeligt grundlag og dermed ikke udgøre en risiko for menneskers sundhed. Desuden må godkendte anprisninger ikke være i strid med forordningens generelle principper og bestemmelser. Således skal anprisninger blandt andet være forståelige og anvendelige for forbrugerne, ligesom de ikke må skabe frygt og/eller give anledning til vildledning af forbrugeren.

Regeringen finder det endvidere væsentligt, at anprisninger ikke er i modstrid med almindeligt anerkendte kostanbefalinger. Ligeledes er det vigtigt, at der fastsættes betingelser for anvendelse af de anprisninger, der godkendes. Dette er med til at sikre, at forbrugerne får de relevante oplysninger og ikke bliver vildledt, samt at der kan føres en effektiv fødevarekontrol.

Endelig finder regeringen det væsentligt, at der ikke godkendes anprisninger, herunder fastsættes betingelser for anvendelse, som kan føre til overdrevent forbrug eller på anden måde er sikkerhedsmæssigt uforsvarligt.

Regeringen kan støtte afvisning af anprisninger i tilfælde hvor:

- Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har afgivet en negativ videnskabelig udtalelse og det derved vurderes, at anprisningen ikke bygger på et solidt videnskabeligt grundlag.
- Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) har afgivet en positiv videnskabelig udtalelse, men sundhedsanprisningen vurderes at være i strid med de generelle principper og bestemmelser i anprisningsforordningen.

Regeringen kan støtte kan godkendelse af anprisninger i tilfælde hvor:

- Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) har afgivet en positiv videnskabelig udtalelse og anprisningen derved vurderes at bygge på et solidt videnskabeligt grundlag, og sundhedsanprisningen uden tvivl er i overensstemmelse med de generelle principper og bestemmelser i anprisningsforordningen.

Herudover vil man fra regeringens side afstå fra at stemme, når der konstateres formelle fejl i proceduren vedrørende fremsættelse af forslag til afstemning, som fører til, at forslaget konsekvenser ikke umiddelbart kan vurderes på fyldestgørende vis.

Hvis der afviges fra ovenstående fremgangsmåde, vil sagerne blive forelagt efter normal procedure.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil på den baggrund én gang årligt ved påbegyndelsen af det næstfølgende kalenderår orientere Folketingets Europaudvalg om, hvilke anprisninger, der i det forgangne år er blevet behandlet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH), med anførelse af dansk holdning til den enkelte anprisning og afstemningens resultat.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes der generelt at være et kvalificeret flertal for kommende forslag om godkendelse eller afvisning af anprisninger blandt medlemsstaterne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.